

Bijlage 1: Over het UP, Beleidskader Natuur en Kennisregiseur Waddenacademie.

In deze bijlage treft u mijn overwegingen, reactie en advies over uw besluitpunten over het Uitvoeringsprogramma Waddengebied 2021-2026, Het Integraal Beleidskader Natuur Waddenzee en Kennisregiseur Waddenacademie. Het geheel is gebaseerd op ons overleg van 1 juni 2022 en de schriftelijk inbreng daarna van de leden van het Omgevingsberaad

Uitvoeringsprogramma Waddengebied 2021-2026

Zoals in de agenda voor het Bestuurlijk overleg wordt aangegeven, zijn er diverse aandachtspunten die eerst dienen te worden besproken met betrokken partijen alvorens te kunnen komen tot een versie die voor instemming kan worden voorgelegd. Het gaat dan onder meer om de volgende onderwerpen/hoofdstukken:

- Relatie Beleidskader Natuur Waddenzee met de Agenda voor het Waddengebied en het Uitvoeringsprogramma (UP) en in het bijzonder met UP-initiatieven 1 en 2.
- Initiatieven (Hoofdstuk 4)
- Organisatie (Hoofdstuk 7)
- Financiën (Hoofdstuk 9)
- Dilemma's/schuurpunten "Hier zetten we het gesprek over voort" (Hoofdstuk 10)
- Verwijzing in (proces) Uitvoeringsprogramma naar reeds lopende beleidsprocessen.
- Een aantal UP initiatieven

Het Omgevingsberaad komt eveneens tot de conclusie dat er op dit moment nog onvoldoende basis is om het UP vast te stellen. Het komend halfjaar zal naar mijn mening hard gewerkt moeten worden om deze onduidelijkheden op het vlak van inhoud en middelen weg te nemen. In het bijzonder wil het Omgevingsberaad zicht hebben op oplossingen voor hoe om te gaan met de dilemma's en de vele financiële vraagstukken. De leden van het Omgevingsberaad achten dit van groot belang.

Het Omgevingsberaad is tevreden dat er goede afspraken zijn over monitoring en bijsturing. Elk jaar wordt in beeld gebracht waar "we" staan in het bereiken van de hoofddoelstellingen. Zo kan er sturing plaatsvinden op het bereiken van doelen.

Het zal van alle partijen veel inspanning vergen om zo ver te komen dat het UP op 1 december van dit jaar kan worden vastgesteld. Als voorzitter van het Omgevingsberaad wil ik graag meegeven dat in dit spannende proces van het komend halfjaar we elkaar niet uit het oog mogen verliezen. Ik adviseer dan ook om dit aspect in het proces expliciet aandacht te geven. Ik ben bereid daar waar gewenst, mijn hulp aan te bieden.

Het Integraal Beleidskader Natuur Waddenzee

Ik heb geconstateerd dat het onderwerp Integraal Beleidskader Natuur Waddenzee (in het vervolg Beleidskader Natuur) tot een forse discussie in het Omgevingsberaad leidde.

De leden van het Omgevingsberaad zijn zoals eerder verwoord in de adviezen van het Omgevingsberaad van mening dat LNV het voortouw moet nemen in het natuurdossier.

Een groot aantal leden gaf aan dat zij zich niet kunnen vinden in de aanpak, de werkwijze niet vinden passen bij de uitgangspunten van de Agenda voor het Waddengebied 2050 en de samenwerking onder druk zet.

De Coalitie Wadden Natuurlijk (CWN) is eveneens content dat het ministerie van LNV nu zijn verantwoordelijkheid neemt voor het opstellen van een overkoepelend Beleidskader Natuur. Deze verantwoordelijkheid en regierol hoort wat CWN betreft bij het ministerie thuis. De slechte ecologische staat van de Waddenzee is volgens CWN in belangrijke mate het gevolg van een opeenstapeling van drukfactoren. CWN vindt het daarom noodzakelijk dat de verschillende gebruiksfuncties zich gaan verhouden tot de hoofdfunctie natuur. Naar de mening van CWN heeft LNV het proces goed opgestart en worden partijen vanaf nu betrokken. CWN gaat er vanuit dat de hoofdfunctie natuur voor alle partijen in het Omgevingsberaad het vertrekpunt is bij de gezamenlijke inbreng richting het Beleidskader, zoals ook afgesproken in de Agenda voor het Waddengebied 2050.

De stevige discussie maakt voor mij duidelijk dat de aanpak zoals die in de toen voorliggende notitie is verwoord, niet een proces is dat leidt tot een gedeeld beeld van doel, kaders en inzet van instrumenten. Er is geen discussie over het nut en de noodzaak van een Beleidskader Natuur maar er zijn wel verschillende meningen over het voorgestelde proces.

Zolang de discussie over het proces niet is opgelost komen we met zijn allen niet aan de inhoud toe. In andere woorden: zolang er geen vertrouwen is dat alle belanghebbenden een passende plek in het proces krijgen belemmert dat het meedenken over de inhoud.

In het huidige voorstel voor het UP zien we dat LNV wel deze regie wil nemen maar dat de praktische invulling (het initiatief UP 1 en UP 2) geen handen en voeten krijgt. Door te kiezen voor samenhang tussen het Beleidskader Natuur, de Agenda 2050 en het UP kan zowel inhoudelijk als procesmatig recht worden gedaan aan het bereiken van de hoofddoelstellingen voor de Waddenzee en het Waddengebied. Ik adviseer dan ook om het proces zo te organiseren. Dit met respect voor de opgebouwde relaties in het gebied en de Waddengovernance.

Het ministerie van LNV heeft na ons overleg van 1 juni aangegeven in open discussie te willen met het BO Waddengebied over hoe te komen tot een aanpak waar alle betrokkenen zich in kunnen vinden. Dat stel ik zeer op prijs en lijkt mij een verstandige zet.

De volgende twee overwegingen wil ik het BO Waddengebied alvast meegeven:

- 1 De ervaring van de Agenda voor het Waddengebied laat juist zien dat je alleen door het gesprek met elkaar aan te gaan kunt komen tot begrip en draagvlak. In de Agenda Wadden 2050 en in het UP is aangegeven dat er gewerkt moet worden aan een robuuste natuur. Daarover kan dan ook geen misverstand zijn. Er is geen discussie over het feit dat ieder een bijdrage moeten leveren aan de hoofddoelstelling en daarmee aan het ontstaan van deze robuuste natuur.
- 2 Zoals al bij het agendapunt UP is aangegeven, hangt de relatie tussen het Beleidskader Natuur met de Agenda voor het Waddengebied en het Uitvoeringsprogramma (UP) en in het bijzonder met UP-initiatieven 1 en 2 samen.

Kennisregiseur Waddenacademie

Het voorgestelde besluit bij dit punt is met waardering kennis te nemen van het al het werk dat is verricht. Het verraste het Omgevingsberaad dat pas zeer laat het gesprek over de financiering werd gestart. Aan het BOW wordt nu voorgesteld het plan aan te passen op het beschikbare budget voor de organisatie van 1,1 miljoen per jaar tot 2027. Het is jammer dat in een laat stadium de discussie over het beschikbare budget naar voren komt en dat het nu net lijkt alsof het budget leidend is zonder een inhoudelijke afweging te maken.

Het Omgevingsberaad kon zich inhoudelijk vinden in de voorliggende stukken. Dit past bij hetgeen het Omgevingsberaad vorig jaar in juni bij de opdrachtverlening heeft geadviseerd. Ook vindt het Omgevingsberaad de keuze voor het watersysteem met daaraan gekoppeld alle economische en natuurfuncties een goede keus vanwege de urgentie van het vraagstuk.

De voorgestelde periode tot financiering lijkt te gaan tot 2027. Het Omgevingsberaad pleit er voor dat bij de besluitvorming op 1 december 2022 op een of andere wijze zicht komt op de periode daarna. In de Agenda voor het Waddengebied 2050 worden namelijk warme woorden gesproken over het hebben van een duurzame kennishuishouding. Minimaal zou de intentie kunnen worden uitgesproken – gelet op hetgeen in de Agenda staat dat de overheden ook na dat jaar zich willen inspannen om te werken aan een duurzame kennishuishouding.

Al met al vraagt het Omgevingsberaad zich af of en hoe het voorgestelde budget van 1,1 miljoen inhoudelijk past bij eerder uitgesproken ambities en jaarlijkse activiteiten.